

DANUTA OPOZDA

Instytut Pedagogiki KUL

e-mail: danuta.opozda@kul.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4715-9241>

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ
KONFERENCJI NAUKOWEJ
PT. *W SŁUŻBIE DZIECKU – POTRZEBY NA DZIŚ
I WYZWANIA NA JUTRO*

Lublin, 18 marca 2021

Konferencja pt. *W służbie dziecka – potrzeby na dziś i wyzwania na jutro* odbyła się online w dniu 18 marca 2021 roku, miała ona charakter ogólnopolski i wpisła się w cykl projektów naukowych Katedry Pedagogiki Rodziny (KPR) pod wspólnym tytułem *Rodzina w teorii i praktyce pedagogicznej*. Organizatorami konferencji byli pracownicy KPR w składzie: dr Agnieszka Linca-Ćwikła, dr Magdalena Łuka, dr Magdalena Parzyszek, dr Ewelina Świdrak i dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL – kierownik KPR.

Celem konferencji było podjęcie refleksji nad dzieckiem, jego potrzebami, obecną sytuacją w wymiarze indywidualnym i społecznym, wartością dzieciństwa, rodziny oraz formami opieki i wsparcia rodziny wobec pandemii COVID-19. Zamierzeniem organizatorów konferencji było stworzenie okazji do wymiany doświadczeń i badań nad funkcjonowaniem dziecka i rodziny w kontekście zmieniającej się rzeczywistości oraz wymiany doświadczeń w zakresie projektowania działań praktycznych na rzecz dobra dziecka i rodziny.

Patronatu honorowego konferencji udzielił Rzecznik Praw Dziecka Pan Minister Mikołaj Pawlak, Jego Magnificencja Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II Ks. Prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, Sekcja Teorii Wychowania Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN pod przewodnictwem Prof. UZ, dr. hab. Mirosława Kowal-

skiego oraz Sekcja Pedagogiki Chrześcijańskiej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN pod przewodnictwem Ks. Prof. Dr. hab. Mariana Nowaka.

Gościem honorowym konferencji był Rzecznik Praw Dziecka Pan Minister Mikołaj Pawlak. Zaproszenie do udziału w konferencji przyjęło także 36 osób reprezentujących 16 ośrodków akademickich w Polsce – uniwersytety (UAM, UKSW, UMCS, UO, Uniwersytet Papieski w Krakowie, Urz, UZ, KUL), akademie (Akademia Ignatianum, Krakowska Akademia A.F. Modrzewskiego, AP, Akademia WSB) i szkoły wyższe (WSPiA, PSW JP II, WSH, MWSE), także przedstawiciele MOW i ROPS. Referaty wygłaszane były w sesji plenarnej oraz w trzech sekcjach tematycznych, które obradowały równolegle. Obradom przysłuchiwało się blisko 140 słuchaczy.

Obrady Konferencyjne otworzył Dyrektor Instytutu Pedagogiki dr hab. Piotr Magier kierując do Uczestników słowa powitania. Następnie dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL nakreśliła kontekst podjęcia się organizacji konferencji, przedstawiła jej założenia i cele.

Obrady konferencyjne rozpoczęły się wykładem Gościa honorowego Rzecznika Praw Dziecka Mikołaja Pawlaka na temat *Rola Rzecznika Praw Dziecka w służbie Dzieciom*. Pan Minister wskazał na wielość i wieloaspektowość zadań realizowanych w odpowiedzi na potrzeby dzieci, dyktowane szczególnie obecną sytuacją COVID-19 w wymiarze nauczania i wychowania. Podkreślił znaczenie wychowania do odpowiedzialności zwracając uwagę, że jest to przywilej i obowiązek formułowany wobec dorosłych. W wystąpieniu swoim podjął także zagadnienia wzajemnego wsparcia i pomocy dzieciom, które – jak to określił – są „pokoleniem dzieci dobrobytu”. Fakt ten stwarza także specyficzne wyzwania w zakresie pomocy dziecku i współpracy różnych instytucji z rodziną. Po interesującym wystąpieniu Pana Rzecznika, wywiązała się krótka dyskusja podejmująca zagadnienia prawne i pedagogiczne.

Następnie rozpoczęły się obrady w sesji plenarnej. Pierwszym z prelegentów był dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ, który wygłosił referat: *Pandemia a wychowanie. „Codziennosc” sytuacji granicznych w życiu człowieka a wychowanie (analizy, pytania, refleksje)*. W wystąpieniu przedstawił rozumienie sytuacji granicznych oraz zachowanie człowieka w trudnych momentach życia (śmierci, cierpienia, winy). W wystąpieniu odwołał się do Karla Jaspersa, dla którego szczególną sytuacją graniczną jest śmierć, a którą rozważa z perspektywy empirycznej i egzystencjalnej. W referacie podkreślono, że to, co z perspektywy empirycznej oznacza kruchość i krótkotrwałość, z perspektywy egzystencjalnej może stać się doświadczeniem najgłębszych pokładów „Ja”.

Kolejnym z prelegentów był prof. dr hab. inż. Andrzej Urbaniak; w referacie *Wychowanie integralne – zagrożenia w czasie pandemii* przedstawił ideę wychowania integralnego i integracji osobowej. Wskazał, iż potrzebna jest dbałość o harmonijny rozwój wszystkich przejawów życia osoby (aspekt fizyczny, emocjonalny, społeczny, duchowo-religijny), za co odpowiedzialny jest dom, szkoła, środowisko rówieśnicze, inne instytucje. Podkreślił, że w sytuacji pandemii wychowanie w większym stopniu zależy od jakości kontaktu z najbliższymi: rodzicami, rodzeństwem, dziadkami.

Prof. dr hab. Teresa Olearczyk, reprezentująca Krakowską Akademię im. A.F. Modrzewskiego, w referacie *Proces przystosowania rodziny do funkcjonowanie w „zdalnej”*

rzeczywistości – aspekt pedagogiczno-wychowawczy ukazała rodzinę w sytuacji pandemii, jej obawy i nadzieje.

Dr hab. Anna Błasiak i dr Ewa Dybowska z Akademii Ignatianum w Krakowie przedstawiły referat na temat: *Wzmacnianie rezyliencji w rodzinie – współczesną potrzebą*. W sposób szczególny wyakcentowały zespół cech wpływających na to, jak człowiek i rodzina radzi sobie w trudnych życiowych sytuacjach. Zwróciły uwagę na znaczenie czynników indywidualnych, takich jak motywacyjne i duchowe, zasoby poznawcze, wewnętrzną kontrolę, kompetencje społeczne, stabilność emocjonalną i atrakcyjność fizyczną). Wskazały również na środowiskowe czynniki chroniące rodzinę.

Sesję plenarną zamyknął wykład dr hab. Grażyny Gajewskiej, prof. UZ zatytułowany *Dziecko–pandemia–wspieranie rodziny i piecza zastępcza. Teoria a realia. Wyniki badań. Wizja przyszłości. Wyzwania, możliwości, niezbędne kroki*. Profesor zaprezentowała interesujące wyniki rozległych badań nad pieczą zastępczą w opinii badanych osób – studentów. Przedstawione badania miały charakter badań podłużnych, co dało możliwość śledzenia zmian dokonujących się w tym zakresie.

Po krótkiej przerwie po obradach plenarnych, wznowiono obrady w sekcjach, które pracowały równolegle.

W sekcji pierwszej, zatytułowanej *Opieka i edukacja dziecka – potrzeby i wyzwania*, przedstawiono dziewięć wystąpień. Kolejno zaprezentowano tematy: *Dziecko w pedagogii biblijnej* (ks. prof. dr hab. Jan Kochel, UO); *Wzrost „użłobkowania” wyrazem troski czy zagrożeniem rozwoju dziecka?* (dr hab. Urszula Dudziak, prof. KUL); *Aksjomat wiarygodności w edukacji* (ks. dr hab. Jacek Siewiora, MWSE); *Wybrane problemy młodzieży szkolnej w czasie pandemii* (dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. UMCS); *Samopoczucie a samoocena uczniów w czasie pandemii*. (dr hab. Agnieszka Bochniarz oraz dr Urszula Olejnik, UMCS); *Miejsce rodziców w edukacji dziecka w czasach epidemicznego zagrożenia* (dr Barbara Lulek, UR); *Praca domowa – potrzeba czy nie? Wnioski z badań przeprowadzonych wśród nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej* (mgr Katarzyna Błażejewska, UKSW); *Haptyczny wymiar edukacji* (ks. dr hab. Grzegorz Godawa, UP JP II) (dr Ewelina Świdrak, KUL).

W sekcji drugiej pod tytułem *Ochrona i ryzyko – potrzeby i wyzwania* głos zabrało łącznie jedenastu prelegentów przedstawiając zagadnienia: *Czynniki zagrożeń i czynniki chroniące dziecko we współczesnej rzeczywistości* (dr hab. Marek Walancik, Akademia WSB); *Poronione dziecko jako bohater niepowodzenia położniczego* (mgr Piotr Guzdek UO); w referacie *Relacje rodzinne w ocenie osób wychowywanych w rodzinach pełnych i niepełnych* (dr Iwona Gumowska i dr Anna Koprowicz AP w Słupsku); *Prawo dziecka do wychowania w rodzinie a rodzicielstwo zastępcze* (dr Karolina Walancik-Ryba, Akademia WSB); *Izolacja nie tylko w czasach kwarantanny. Wykluczenie społeczne dzieci niepełnosprawnych* (mgr Karolina Pławny, UMCS); *Dzieci osób skazanych na karę pozbawienia wolności–możliwości i ograniczenia wsparcia* (mgr Magdalena Jabłońska, KUL); *Funkcjonowanie psychospołeczne rodzeństwa osób z niepełnosprawnością – wybrane aspekty empiryczne i ich znaczenie dla praktyki pedagogicznej* (dr hab. Piotr Gindrich, prof. UMCS); *Wpływ mediów społecznościowych na kształtowanie psychiki dzieci i młodzieży w dobie pandemi COVID-19* (mgr Marta Luber i mgr Marta Skoczylas UP JP II); *Młodzież a sekty*.

Potrzeby na dziś i wyzwania na jutro dla współczesnej pedagogiki (ks. dr Mariusz Gajewski UP JP II); *Bajkoterapia w służbie dziecku zranionemu doświadczeniem tanatycznym* (dr Paulina Horniuk, UP JP II); *Zasoby i czynniki ryzyka systemu rodzinnego w sytuacjach trudnych* (dr hab. Danuta Opozda prof. KUL).

W obradach sekcji trzeciej „*Wsparcie i pomoc – potrzeby i wyzwania*” wygłoszono siedem referatów: *Zadania Samorządu Województwa w zakresie problematyki FASD* (dr Justyna Syroka oraz mgr Agnieszka Lembrych-Furtak, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie); *Na szlaku inspiracji – działalność Stowarzyszenia Mediacyjno-Edukacyjno-Familiologicznego PROSPECTUS* (dr hab. Urszula Gruca-Miąsik, prof. UR); *Ochrona dziecka w sytuacji konfliktów rodziców – budowanie współpracy rodzicielskiej. Analiza posuperwizyjna asystentów rodziny* (dr Katarzyna Wojtanowicz UP JP II); *Wartości w praktyce zawodowej asystentów rodzin – krótki raport z badań* (mgr Sylwia Zubrzycka z UMCS); *Problemy dzieci i młodzieży, pomoc, profilaktyka w okresie pandemii w ocenie pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tarnobrzegu* (dr Renata Matusiak); *Działalność resocjalizacyjna Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Podgłęboku wobec młodzieży niedostosowanej społecznie* (dr Malwina Socha, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Podgłęboku); *Podnoszenie kompetencji wychowawczych współczesnych rodziców dotyczących znajomości dziecka (w świetle badań)* (dr Urszula Tokarska WSPiA); *Działalność Placówki Wsparcia Dziennego na rzecz dziecka i rodziny* (mgr Aneta Roszkowska PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej). Zaprezentowane referaty przybliżyły zagadnienia związane z funkcjonowaniem różnego typu placówek i instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Po zakończonej pracy w sekcjach, na spotkaniu plenarnym przedstawiono sprawozdania z obrad sekcyjnych i merytorycznie podsumowano przebieg konferencji. Prezentowane wystąpienia miały charakter naukowy, popularnonaukowy, raportu z badań czy ogólnie teoretyczno-praktyczny. Przedstawiano rekomendacje dla praktyki i rozwiązania w realizacji działalności pomocowej. Wypowiedzi uczestników obrad plenarnych i sekcyjnych oraz prowadzona dyskusja wskazały, że wraz ze zmianą sytuacji społeczno-bytowej, szczególnie czasu pandemii, pojawiają się nowe potrzeby i problemy oraz wyzwania dla nowych inicjatyw. Rezultatem obrad było zidentyfikowanie potrzeb i problemów oraz nakreślenie kierunków wsparcia rodziny i dziecka w sytuacji COVID-19.